

FARMACOLOGIA CLINICĂ A PREPARATELOR CU ACȚIUNE ASUPRA SNC

(Psihotrope: anxiolitice, sedative, antipsihotice, antidepresive, nootrope, excitante ale SNC hipnotice, antiepileptice, antiparkinsoniene, antispasticele musculaturii striate)

A. Actualitatea

Medicația psihotropă reglează diverse funcții ale SNC, de aceea este utilizată în tratamentul diferitelor boli și stări psiho-patologice. Preparatele cu acțiune asupra SNC sunt utilizate în tratamentul unei game variate de boli specifice în practica psihiatrică, precum și a unor maladii și stări psiho-somatice în practica medicului de diferite specialități. Majoritatea preparatelor din aceste grupe posedă efecte farmacodinamice suplimentare (antihipertensiv, anticonvulsivant, antihistaminic, M-colinoblocant, antivomitiv etc), care deseori sunt neglijate în procesul farmacoterapiei și sporesc incidența reacțiilor adverse medicamentoase sau sunt cauza eșecului tratamentului medicamentos. Cunoașterea și folosirea adecvată a tuturor proprietăților medicamentelor cu influență asupra SNC pot ameliora rezultatele tratamentului pacienților cu patologii ale SNC, inclusiv patologia psihică, asociată cu unele maladii ale organelor interne.

B. Scopul instruirii

Înșușirea și aplicarea principiilor farmacocineticii și farmacodinamiei clinice la individualizarea și optimizarea administrării medicamentelor cu acțiune asupra SNC.

C. Obiective didactice

Studentul trebuie să posede abilitățile de a:

- a) deosebi grupele de medicamente cu acțiune asupra SNC după particularitățile farmacocinetice și farmacodinamice;
- b) selecta medicamentele cu acțiune asupra SNC în dependență de boală, starea patologică și particularitățile de vârstă;
- c) cunoaște criteriile aprecierii eficacității clinice a preparatelor din aceste grupe;
- d) pronostica apariția reacțiilor adverse în dependență de regimul de administrare și dozare;
- e) aplica metodele contemporane de profilaxie și tratament a reacțiilor adverse produse de medicamentele cu acțiune asupra SNC;
- f) pronostica interacțiunea remediilor cu acțiune asupra SNC între ele și cu alte medicamente.

D. Cunoștințe din disciplinele studiate anterior și cele de tangență

Anatomie și fiziologie. Principiile de funcționare a SNC și periferic. Particularitățile sistemului nervos vegetativ și somatic. Fiziologia scoarței cerebrale. Procesele de excitație și inhibiție în SNC. Particularitățile anatomo-fiziologice ale: neuronului, receptorilor, sinapsei. Talamusul, hipotalamusul, sistemul limbic: particularitățile anatomo-fiziologice. Caracterizarea procesului de cunoaștere. Personalitatea ca rezultată a factorilor psihofiziologici și sociali. Somnul și structura lui, implicațiile diferitor structuri ale SNC în realizarea somnului.

Fiziopatologie și disciplinele clinice. Patogenia afecțiunilor SNC și periferic. Neurozele: caracteristica generală; rolul factorilor biologici și sociali în apariția neurozelor; manifestările clinice. Manifestările somato-neurologice și psiho-somatice în diferite stări patologice. Sindromul psihovegetativ. Dereglările de somn și principiile de tratament. Convulsiile, epilepsia, parkinsonismul, stările spastice ale musculaturii striate - caracteristica generală, boala Alzheimer. Principiile de tratament.

Farmacologie. Clasificările după principiul farmacoterapeutic și farmacocinetic, mecanismele de acțiune, efectele, indicațiile, reacțiile adverse ale medicamentelor cu acțiune asupra SNC.

E. Întrebări pentru autoinstruire

I. Caracteristica clinico-farmacologică a medicamentelor cu acțiune asupra SNC

1. Farmacologia clinică a sedativelor. Clasificarea. Particularitățile efectului sedativ, indicațiile și principiile de utilizare și dozare, efectele adverse.
2. Farmacologia clinică a anxioliticelor (tranchilizantelor): clasificarea în funcție de utilizarea terapeutică și durata de acțiune, particularitățile mecanismului de acțiune, efectele farmacologice și manifestările clinice, indicațiile și principiile de selectare, utilizare și dozare, contraindicațiile, reacțiile adverse și profilaxia lor, interacțiunile medicamentoase.
3. Farmacologia clinică a antipsihoticelor (neurolepticelor): clasificarea în funcție de efectul clinic, efectele farmacologice (mecanismele și manifestările), particularitățile farmacocinetice, indicațiile și principiile de selectare, utilizare și dozare, contraindicațiile, reacțiile adverse și manifestările clinice, interacțiunile medicamentoase.
4. Farmacologia clinică a antidepresivelor: clasificarea în funcție de utilizarea clinică, mecanismul de acțiune, efectele farmacologice și manifestările clinice, indicațiile și principiile de utilizare și dozare, farmacocinetica, reacțiile adverse, interacțiunile cu alte medicamente. Particularitățile utilizării antidepresivelor la vârstnici.
5. Farmacologia clinică a nootropelor: clasificarea, particularitățile mecanismului de acțiune, efectele farmacologice și manifestările clinice, indicațiile și aspectele utilizării clinice, principiile de dozare, reacțiile adverse, interacțiunile medicamentoase.
6. Farmacologia clinică a excitantelor SNC: clasificarea, particularitățile mecanismului de acțiune, efectele farmacologice și manifestările clinice, indicațiile și aspectele utilizării clinice, principiile de dozare, reacțiile adverse și manifestările lor, interacțiunile medicamentoase.
7. Farmacologia clinică a hipnoticelor. Clasificarea în funcție de criteriul farmacodinamic, farmacoterapeutic și durata de acțiune. Particularitățile efectului hipnotic și efectelor adverse, aspectele farmacocinetice. Principiile de corectare a dereglărilor de somn.
8. Farmacologia clinică a anticonvulsivantelor simptomatice: clasificarea după aparența de grup și influența asupra centrului respirator, particularitățile efectului convulsivant. Principiile de selectare și utilizare a anticonvulsivantelor din grupul benzodiazepinelor, barbituricelor, derivaților GABA și alifatici, magnezului. Particularitățile farmacocinetice, reacțiile adverse, interacțiunile medicamentoase.
9. Farmacologia clinică a preparatelor antiepileptice: clasificarea după formele acceselor de epilepsie, mecanismele de acțiune, indicațiile și principiile de selectare și utilizare, aspectele farmacocinetice, reacțiile adverse, interacțiunile medicamentoase.
10. Farmacologia clinică a preparatelor antiparkinsoniene. Clasificarea și principiile de selectare și utilizare a preparatelor antiparkinsoniene. Particularitățile farmacocinetice, reacțiile adverse și interacțiunile medicamentoase.
11. Farmacologia clinică a preparatelor antispastice ale musculaturii striate (miorelaxante centrale). Clasificarea. Particularitățile farmacodinamice și farmacocinetice, indicațiile și principiile de selectare și utilizare, reacțiile adverse, contraindicațiile și precauțiile benzodiazepinelor, derivaților GABA, derivaților benzoxazolonei și preparatelor din diverse grupe.
12. Farmacologia clinică a preparatelor utilizate în boala Alzheimer: clasificarea, principiile de acțiune, selectare și utilizare.
13. Particularitățile administrării medicamentelor cu acțiune asupra SNC în timpul sarcinii și alăptării, precum și principiile farmacocinetice, farmacodinamice și farmacogenetice în individualizarea și optimizarea administrării medicamentelor grupelor date la copii și vârstnici.

II. Selectarea și utilizarea clinico-farmacologică a preparatelor medicamentoase în unele stări și afecțiuni clinice:

Principiile selectării și utilizării preparatelor antipsihotice în practica psihiatrică și în tratamentul maladiilor somatice.

Principiile selectării și utilizării preparatelor antiepileptice de elecție și de rezervă în funcție de formele epilepsiei.

Principiile selectării și utilizării benzodiazepinelor în calitate de sedative, anxiolitice și hipnotice.

Principiile selectării și utilizării preparatelor nootrope în patologiile acute și cronice

Principiile selectării și utilizării excitantelor SNC în calitate de stimulatoare a performanței de muncă și patologii somatice

Principiile selectării și utilizării preparatelor antidepresive în funcție de ormele depresiei și sindromul depresiv al patologiilor somatice.

Principiile selectării și utilizării preparatelor medicamentoase în boala Alzheimer în baza medicinei bazate pe dovezi.

F. Lucrul individual

1. Caracterizarea succintă a principalelor preparate

Pe verticală. Denumirea Comună Internațională (DCI) a preparatului (în română).

Pe orizontală. Sinonimele, formele de livrare, modul de administrare, dozele (terapeutice, maxime), mecanisme de acțiune, indicațiile, contraindicațiile, reacțiile adverse:

flunitrazepam, temazepam, clonazepam, lorazepam, alprazolam, doxilamina, zopiclona, sertralina, risperidon, clorprotixen, entacapon, escitalopram, levetiracetam, zonisamidă, pregabalina, lamotrigină, topiramata, pramipexol, melatonina, memantina.

2. Exerciții de receptură medicală (vezi Indicații metodice pentru lucrări practice la farmacologie a. III):

fenobarbital, diazepam, nitrazepam, fenazepam, oxazepam, flumazenil, clorpromazina, levomepromazină, perfenazină, droperidol, haloperidol, clozapină, sulpirid, buspiron, litiu carbonat, amitriptilină, imipramină, fluoxetină, moclobemidă, meprobamat, etosuximidă, piracetam, cafeină, fezam, extract de valeriană, extract de rodiola roșă, fenitoină, valproat de sodiu, carbamazepină, amantadină, bromcresptină, levodopă, sinemet, trihexifenidil.

3. Indicații preparatele utilizate în (pentru):

Excitație psihomotorie în maladiile psihice; excitație psihomotorie în sindromul de abținere la alcoolici; vegetoneuroze în maladii somatice; stări febrile; psihoză maniaco-depresivă; psihoze delirante rebele; iritabilitate excesivă; schizofrenie; psihoze cu delir și halucinații; vomă de origine centrală; vegetoneuroze în distonii neuro-circulatorii; neuroze; pregătirea preanestezică și preoperatorie; pregătirea pentru manipulații și proceduri diagnostice; convulsii de genă necunoscută; inducerea și menținerea anesteziei generale; afecțiuni somatice cu sindromul psiho-vegetativ; potențarea analgeziei; depresie agitată; depresie inhibată; depresie cu anxietate; depresii endogene; depresii psihotice; depresii obsesiv-fobice; stări asteno-depresive; surmenaj psihic; reabilitare după traume, infecții, intoxicații; enureză nocturnă; pusee hipertensive; insuficiența cerebrovasculară cronică; encefalopatie; tulburări de comportament și adaptare la copii; migrenă și cefalee de origine vasculară; sechelele traumei cerebrale; coma traumatică și toxică; dereglări tranzitorii ale circulației cerebrale; hiposomnie inițială; hiposomnie intermitentă; hiposomnie terminală; hiposomnie tranzitorie; hiposomnie de scurtă durată;

hiposomnie cronică; crize majore de epilepsie; crize minore de epilepsie; stare de rău epileptic; crize mioclonice; crize achinetice; crize parțiale; parkinsonism idiopatic; parkinsonism medicamentos; forme ușoare de parkinsonism idiopatic; forme grave de parkinsonism idiopatic; stări spastice ale musculaturii striate de origine centrală; stări spastice ale musculaturii striate cu anxietate; stări spastice ale musculaturii striate de origine medulară; boala Alzheimer, sindromul deficitului de atenție.

4. Teste (Farmacologia clinică, teste de autoevaluare), Chișinău-2000, pag. 37.

5. Клиническая фармакология (Тесты для самоподготовки), Кишинэу-2014., стр. 20.

6. Cazuri clinice (Ghid cazuri clinic), Chișinău-2017, pag. 149.

7. Situații virtuale (filme). Îndrumar pentru lucrări de laborator la farmacologie, Chișinău-2016, pag. 124, 130, 140.

8. Selectarea medicamentelor P-personale și tratamentului P-personal după criteriile eficacității, inofensivității, acceptabilității și cost pentru includerea în formularul personal (medicamente P).